

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

ALYTAUS MIESTO 2024-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Alytaus miesto vietos plėtros strategiją parengė Alytaus miesto vietos veiklos grupė (toliau -VVG) kartu su seniūnaičiais, miesto socialiniais ir ekonominiais partneriais.

Alytaus miesto VVG turima patirtis strategijos įgyvendinime yra nuo 2019 metų vasario 1 dienos, įgyvendinus Europos Socialinio fondo lėšomis finansuojamą projektą Nr. 08.6.1-ESFA-T-910-04-0007 „Alytaus miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimas“. Strategijos įgyvendinimo metu buvo įgyvendinta 19 projektų už daugiau kaip 300 tūkst. eurų. Strategija buvo finansuojama Europos socialinio fondo, valstybės biudžeto, Alytaus miesto savivaldybės ir projektų vykdytojų lėšomis.

Alytaus miesto 2024-2029 m. vietos plėtros strategija parengta siekiant įgyvendinti 2021-2027 metų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Strategijoje numatytas 1 tikslas "Stiprinti aktyvią, tvarią ir paveikią socialinę aplinką Alytaus mieste" ir 3 jo įgyvendinimo uždaviniai: plėtoti socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiančią įvairių tikslinių grupių poreikius; skatinti Alytaus miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integraciją į darbo rinką; skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą. Jų pasiekimui suplanuota daugiau kaip 1 mln. eurų suma, skirta socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims: esamų socialinių paslaugų plėtrai ir naujų socialinių paslaugų kūrimui, sociokultūrinių iniciatyvų įgyvendinimui, socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, mokymams, konsultacijoms, savipagalbos grupėms, prevencinių priemonių taikymui, užimtumui. Strategijoje suplanuota, kad bus įtraukta 355 unikalūs projekto dalyviai bei įkurtos 4 darbo vietos socialiniuose versluose. Strategijos įgyvendinimo trukmė iki 2029 metų kovo mėnesio pabaigos.

Rengiant strategiją, jau 2022 metais buvo organizuoti 7 susitikimai su seniūnaičiais ir bendruomenių nariais, siekiant kuo plačiau pristatyti bendruomenei strategijos rengimo eigą, išdiskutuoti tikslus, planuojamas veiklas, siekiamus rezultatus. Susitikimai su bendruomene buvo organizuojami ir 2023 m. spalio-lapkričio mėnesiais, siekiant informuoti bendruomenės narius kuo arčiausiai jos gyvenamosios teritorijos, atliepiančią jų socialinius iššūkius bei aptariant socialinio verslo kūrimo galimybes, siekiant socialinio poveikio miesto bendruomenėje. Atlikta paslaugų poreikio ir tikslinių grupių apklausa, identifikuojanti pagrindines problemas Alytaus mieste, kurias ir sprendžia ši strategija.

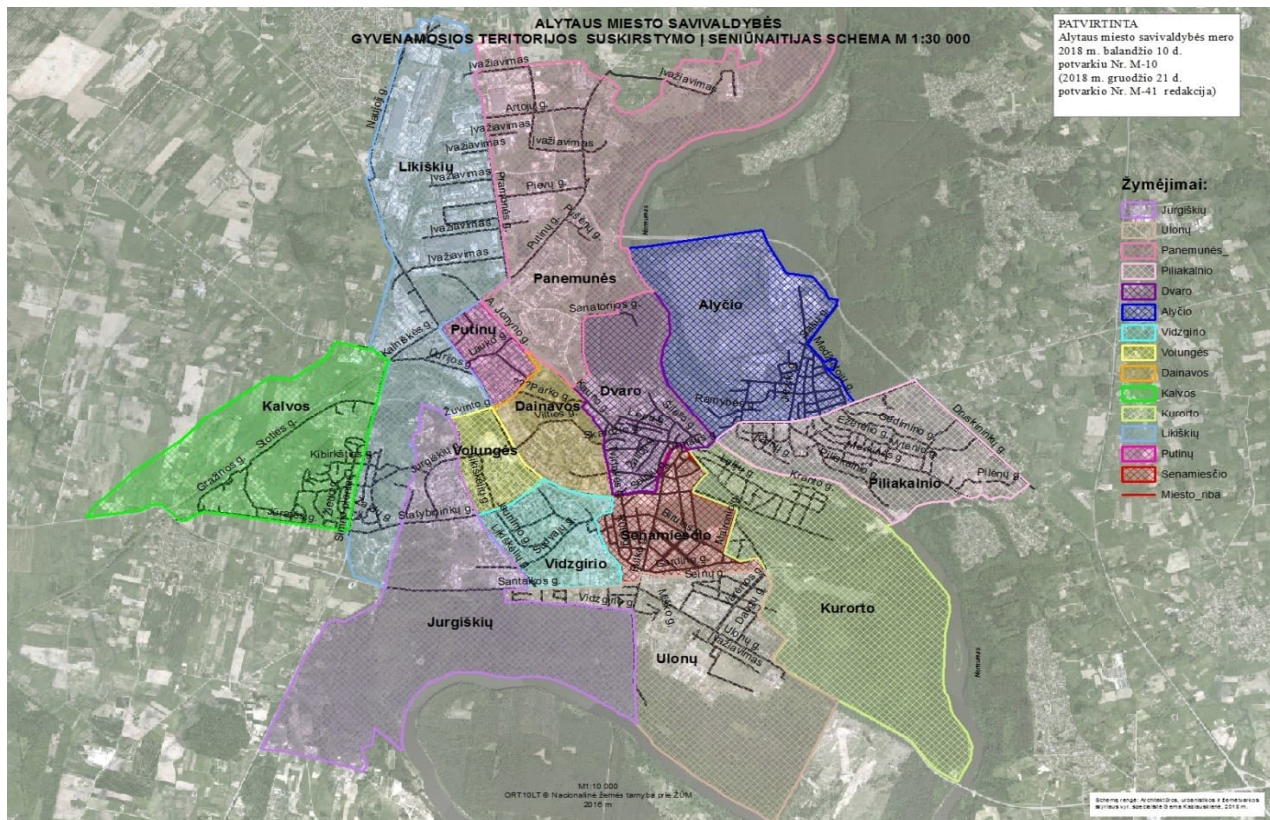
Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingas Alytaus miesto VVG direktorius, kuris atskaitingas VVG valdybai. VVG valdyba bus kasmet informuojama apie strategijos įgyvendinimo eigą, pasiektus rezultatus, išskylančius iššūkius.

Strategijos tikslas įgyvendinti ir 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plane identifikuojamą problemą „Neužtikrinama gyvenimo kokybė gerinančių viešųjų paslaugų, atitinkančių gyventojų poreikius, kokybė ir prieinamumas“, ir giluminę priežastį „1.2. Nepakankamas sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumas ir įvairovė“, kuri aktuali ir Alytaus miestui, prie kurios sprendimo tikimasi prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos 1 tikslą. Alytaus miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimas prisidės prie šių 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plane numatytų tikslų įgyvendinimo: „1. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą“ ir „3. Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą“. Taip pat įgyvendinant numatytą Alytaus miesto VVG strategijos 1 tikslą bus prisidedama ir prie Alytaus miesto savivaldybės strateginiame plėtros plane užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo: „1.3. Vystyti gyventojų poreikius atitinkančias viešąsias paslaugas“, „2.2. Ugdyti gyventojų pilietiškumą ir bendruomeniškumą“ ir „2.3. Vystyti miesto potencialą“. Strategijos tikslas pasirinktas įvertinus teritorijos ir gyventojų esamą situaciją, poreikius ir galimybes bei grėsmes. Nustatyto tikslo įgyvendinimas sudarys galimybes pasinaudoti įvairiomis stiprybėmis, išnaudojant galimybes, mažinant silpnybes ir grėsmes.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija yra Alytaus miestas. Alytaus miesto savivaldybės teritorija suskirstyta į 14 seniūnaitijų: Alyčio, Piliakalnio, Kurorto, Dvaro, Senamiesčio, Ulonų, Dainavos, Kalvos, Likiškių, Panemunės, Putinų, Jurgiškių, Vidzgirio, Volungės.

1 pav. Suskirstymas į seniūnaitijas

GYVENTOJAI

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pradžioje Alytaus miesto gyventojų skaičius siekė 51948 asmenis, tame skaičiuje 7,70 tūkst. vaikų nuo 0 iki 17 m., 12,25 tūkst. pensinio amžiaus gyventojų. Pagrindinės priežastys, lemiančios šalies, tame tarpe ir Alytaus miesto savivaldybės, depopuliaciją ir gyventojų struktūrinius pokyčius: gyventojų senėjimas ir gyventojų migracija. Lietuva, taip pat ir Alytaus miesto savivaldybė, pastaruoju metu susiduria su didžiuoliais gyventojų senėjimo natūralios raidos iššūkiais, ką įrodo medianinis (vidutinis) gyventojų amžiaus rodiklis ir jo dinamika.

Alytaus miesto tikslinių grupių pasiskirstymas:

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius 2023-01-01
1.	Gyventojų skaičius	51 948
2.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	Pensinio amžiaus gyventojai	12 250
2.2.	Suaugę asmenys su negalia	2616
2.3.	Vaikai (0–17 m.)	7 704
2.4.	Vaikai su negalia	286
3.	Socialinės rizikos šeimos	165
4.	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	289
3.	Bedarbiai	3138

Alytaus miesto VVG vietos plėtros strategija orientuota į šias tikslines grupes:

4.9. konkretaus uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

- 1) gausios šeimos, kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 373 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);
- 2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai), kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 489 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);
- 3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.), kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 1539 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);
- 4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis, kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 1897 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);
- 5) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
- 6) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 2603 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

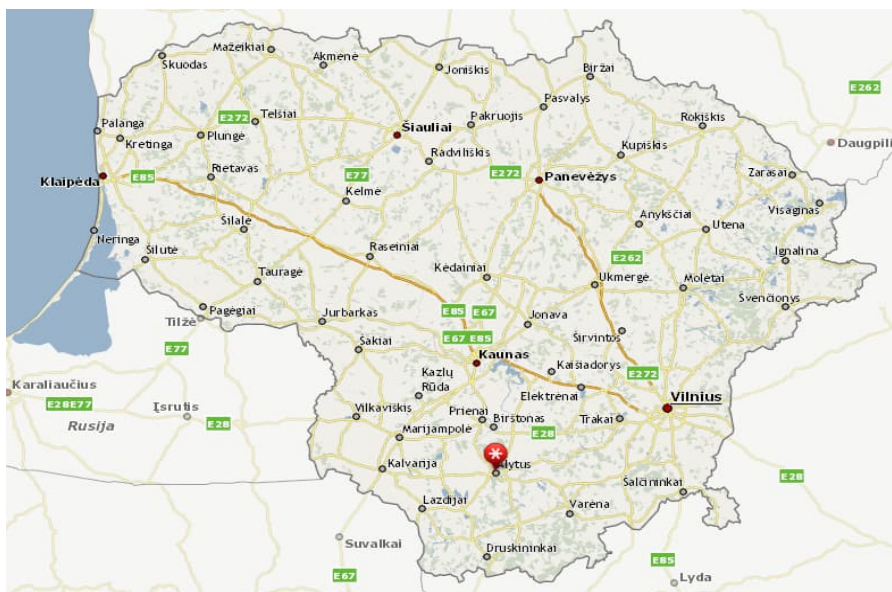
- 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, kurių Alytaus mieste 2023 m. yra 1539 (šaltinis: AMS Socialinės paramos skyriaus raštas);
- 2) mažiau galimybių turintis jaunimas (16-29 m.), kurio skaičius 2023 m. pradžioje buvo 624 (šaltinis https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88?fbclid=IwAR3UhIoxydDe1eBEfxEjGdfcK_zWBhbEsai3SGS0IK--mNU--9bAJDHRCE);
- 3) savivaldos, verslo, NVO atstovai, visuomenė;
- 4) jauno verslo subjektai;
- 5) senjorai;

Tikslinės grupės atrinktos po susitikimų metu išsakytų pasiūlymų kokio socialinio poveikio labiausiai šiuo metu reikia Alytaus mieste.

TERITORIJOS, KURIAI Rengiama vietos plėtros strategija, analizė

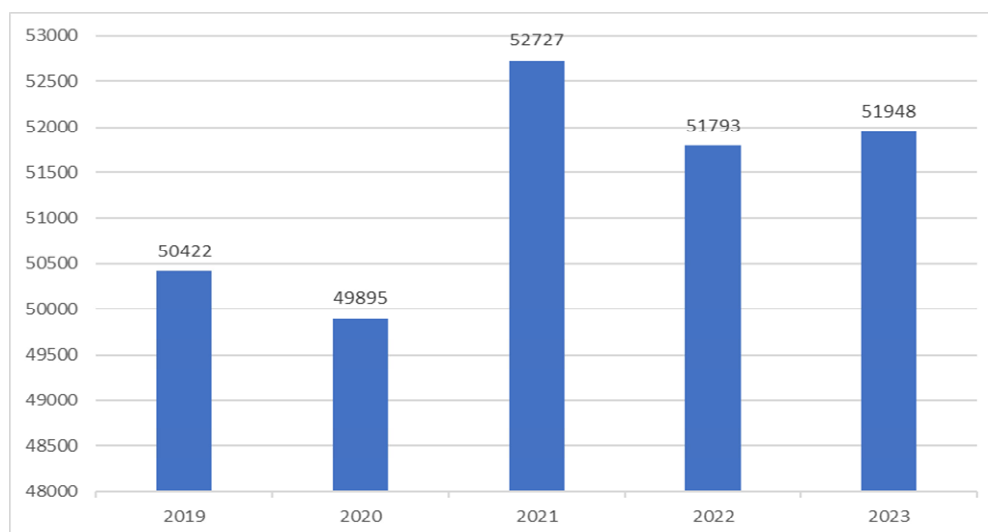
POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Geografinė apžvalga. Alytus vienas didžiausių Pietų Lietuvos miestų ir šeštasis Lietuvos miestas pagal gyventojų skaičių. Alytaus miesto savivaldybė ribojasi su Alytaus rajono savivaldybe. Miestas išsidėstęs Alytaus regione, apie 108,7 km nuo Vilniaus ir 70,4 km nuo Kauno, palankioje geografinėje padėtyje – vos už 55 km Lenkija. Tai sudaro prielaidas plėtoti įvairaus pobūdžio verslo iniciatyvą, apgalvojant tiek eksporto, tiek importo alternatyvas, turizmo ir aptarnavimo verslus. Alytaus miesto teritorija užima 3944,80 ha (39,44 km²). Tai vienas mažiausių miestų pagal užimamą plotą Lietuvoje: užimamas miesto plotas sudaro 0,73 proc. Alytaus regiono ir 0,06 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos. Alytaus miestas yra suskirstytas į 14 seniūnaitijų.

3.1. pav. Geografinė padėtis. Šaltinis www.maps.lt

Demografinė apžvalga. 2023 m. pradžioje Alytaus mieste gyveno 51948 gyventojai. 2023 m. duomenis palyginus su 2019 m. duomenimis, gyventojų skaičius mieste padidėjo 2,9 proc. (žiūrėti 3.2 pav.). Nagrinėjant Lietuvos rodiklius pastebimos panašios tendencijos. Šalyje gyventojų skaičius padidėjo 2,2 proc. Analizuojant Alytaus regiono savivaldybių rodiklius miestuose galima matyti, kad gyventojų skaičius 2019–2023 m. be Alytaus m. didėjo tik Druskininkuose (+ 6,9 proc.), o Lazdijuose, Varėnoje, Simne ir Dauguose gyventojų skaičius kito nežymiai.

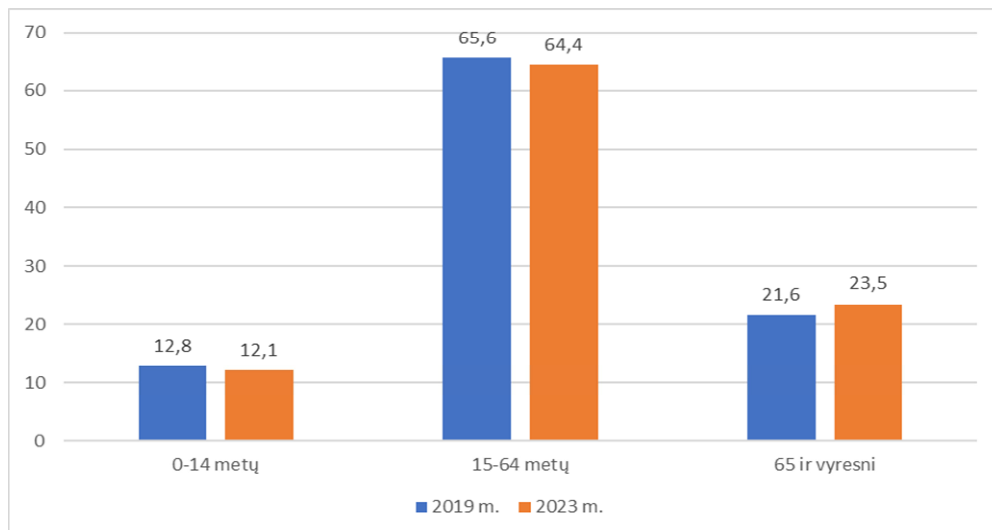

3.2 pav. Gyventojų skaičius Alytaus mieste. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

2023 m. pradžioje Alytaus mieste gyveno 12,1 proc. vaikų iki 14 m., darbingo amžiaus asmenų 64,4 proc. ir 23,6 proc. 65 metų ir vyresnių asmenų. Lyginant su 2019 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Alytaus mieste sumažėjo 0,7 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 1,2 proc., o pensinio amžiaus gyventojų dalis išaugo 1,9 proc.

Apibendrinant galima būtų teigti, kad Alytaus mieste fiksuojamas vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus dalies mažėjimas ir pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus augimas. Šie rodikliai rodo, kad Alytaus miesto gyventojai senėja. Viena tokios situacijos priežasčių gali būti susijusi su gyventojų migracija ir mažėjančiu gimstamumu. Darbingo amžiaus asmenys išvyksta į didžiuosius šalies miestus ar užsienio valstybes, o jaunimas, pabaigęs studijas, nebesugrįžta gyventi į Alytų, ieškodamas geresnių įsidarbinimo galimybių už Alytaus miesto ribų. Mažėjant darbingo amžiaus asmenų skaičiui, mažėja gimstamumas. Asmenys kuria mažesnes šeimas ir daugeliu atveju tai susiję su gaunamomis pajamomis ir įsidarbinimo galimybėmis.

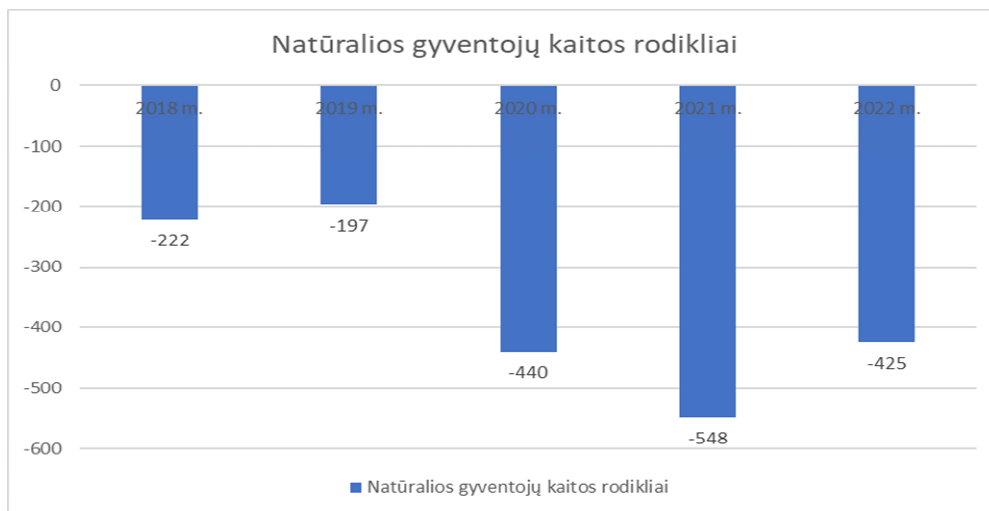

3.3 pav. Gyventojai pagal amžių Alytaus mieste. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

Lietuvoje 2023 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Alytaus apskrities savivaldybių Alytaus miesto savivaldybė pasižymi didžiausia vyriausio amžiaus gyventojų dalimi. Pažymėtina, jog mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų skaičius gali būti sietinas su žiedinių savivaldybių specifika, kuomet gyventojai persikelia į priemiesčius ir tampa Alytaus rajono gyventojais, kuriame stebimas mažėjantis vyriausiųjų gyventojų skaičius ir didėjantis darbingo amžiaus asmenų skaičius. Tikėtina, kad mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas didins socialinių paslaugų poreikį, todėl miestui yra labai svarbu orientuotis į „Sidabrinės“ ekonomikos – paslaugų bei produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms, plėtrą (54+). Taip pat dėl augančio infrastruktūrinių sprendimų tobulinimo poreikio miestas turi toliau orientuotis į sprendimus, susijusius su taršos mažinimu, darnaus judumo gerinimu bei siekiu daryti įtaką pozityviam gyventojų įpročių formavimui. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Alytuje 2022 metais gimė 314 naujagimiai. Mirusiųjų skaičius siekė 739. Naujagimių skaičius Alytaus mieste 2018–2022 m. kito netolygiai, bet aiškios mažėjimo tendencijos, 2022 m., lyginant su 2018 m., naujagimių skaičius mieste sumažėjo 22 proc.

Mirusiųjų skaičius Alytaus mieste 2022 m. siekė 739 (2018 m. – 624). 2018–2022 m. mirusiųjų skaičius mieste kito netolygiai. Pastebimas nedidelis mirtingumo sumažėjimas Alytaus mieste, tačiau mirtingumas viršija gimstamumą. Pažymėtina, jog mirtingumas išaugo dėl 2020 m. pasaulį sukausčiusios Covid-19 pandemijos. Gimstamumą viršijantis mirtingumas lemia neigiamą natūralią gyventojų kaitą. 2018–2022 m. Alytaus mieste buvo registruota daugiau mirusiųjų, negu gimusių. Neigiama natūrali gyventojų kaita siekė nuo –197 iki –548 asmenų. Didžiausia neigiama natūrali kaita buvo pasiekta 2021 metais (žiūrėti 3.4 pav.). Analizuojant šalies duomenis, svarbu paminėti, kad Lietuvoje 2018–2022 m. natūrali gyventojų kaita buvo neigiama (2022 m. –20 816). Neigiama natūrali gyventojų kaita taip pat fiksuota ir visose Alytaus regiono savivaldybėse.

Fiksuojami registruoto gimstamumo ir mirtingumo rodikliai, taip pat natūralios gyventojų kaitos pokyčiai bei Alytaus miesto savivaldybės teigiama situacija Alytaus regione leidžia daryti išvadą, kad Alytaus miestas turi potencialo tapti patraukliu miestu gyventi jaunosioms šeimoms. Tačiau siekiant išlaikyti ir ateityje skatinti teigiamus demografinius rodiklius, būtina formuoti aplinką, kurioje būtų kiekvienas darbingo amžiaus asmuo turėtų galimybę įsidarbinti ir užsidirbti sau ir savo šeimai būtiną pajamų.

3.4 pav. Natūrali gyventojų kaita Alytaus mieste. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

Siekiant mažinti mirtingumą, Alytaus mieste svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, taip pat kriminogeninė situacija, susisiekimo saugumas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios socialinės rizikos žmonių atskirtį bei didinančios galimybes gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą. Ne mažiau svarbu skatinti gimstamumą suteikiant reikalingas paslaugas – kurti socialinių paslaugų infrastruktūrą jaunoms šeimoms, kurios augina vaikus, suteikti galimybę didinti savivertę ir suteikti darbo įgūdžių, skatinti verslumą, kad integracija į darbo rinką būtų kuo sėkmingesnė ir lengvesnė.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. į Alytaus miestą atvyko 2402 asmenys. Iš miesto išvyko 2087 asmenys. 2022 m. rodiklius palyginus su 2018 m. rodikliais, galima matyti, kad mieste netolygiai didėjo atvykusiųjų ir mažėjo išvykusiųjų gyventojų skaičius. Lyginant su 2018 m., atvykusiųjų skaičius Alytaus mieste išaugo 1227 asmenimis, o išvykusiųjų skaičius padidėjo 22 asmenimis. Analizuojant duomenis pastebima, jog iki 2022 metų buvo ženkliai mažiau atvykstančiųjų ir išvykstančiųjų asmenų, tai sietina su įvykiais Ukrainoje, kuomet Alytuje buvo įkurtas pirmasis pabėgėlių centras.

Fiksuojami migracijos rodikliai rodo teigiamas tendencijas ir leidžia teigti, kad Alytaus miestas yra patraukli vieta dirbti ir gyventi, idėjoms įgyvendinti ir vystyti. Siekiant ilgalaikio laikotarpio rezultatų – darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų skaičiaus augimo, būtina spręsti ekonomines miesto problemas, t. y. skatinti darbo vietų kūrimąsi, didinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir socialinę gerovę. Siekiant nedarbo mažinimo ir socialinės integracijos didinimo, būtų gerinami ir Alytaus miesto migracijos rodikliai. Nagrinėjant šalies rodiklius, svarbu paminėti, jog į Lietuvą daugiau žmonių atvyksta nei išvyksta. Neigiama neto migracija buvo fiksuojama 2018 m. Nuo 2019 m. į šalį atvyksta daugiau žmonių nei išvyksta. Teigiamas migracijos saldo Lietuvoje 2022 m. siekė – 72 372. Alytaus apskrityje daugiau asmenų atvyksta nei išvyksta (neto migracija – 1257), panaši situacija yra ir Alytaus miesto savivaldybėje (neto migracija – 315) (žr. 3.5 pav). Alytaus miesto savivaldybėje fiksuojami migracijos rodikliai rodo, jog vis daugiau žmonių grįžta į Alytaus miesto savivaldybę. Iki 2022 metų rodiklis buvo mažėjantis, tačiau neigiamas, 2022 metais tapo teigiamas, tai rodo, jog priemonių visuma skatina gyventojus rinktis Alytaus miesto savivaldybę.

Socialinės situacijos apžvalga. Alytaus miesto savivaldybėje didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra išsidėstę Alytaus mieste. Tai reiškia, kad Alytaus miesto gyventojams dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo paslaugos yra gerai prieinamos. Visgi mieste yra nemažai asmenų, patiriančių socialinę atskirtį: sprendžiamos socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų problemos, siekiama užtikrinti senyvo amžiaus ir neįgalųjų gyvenimo kokybę, vystyti ir plėsti kitas socialines paslaugas tikslinėms grupėms.

2022 m. vidutiniškai Alytaus mieste buvo fiksuojamas 165 socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius. Atitinkamai šiose šeimose gyveno 295 vaikų. 2022 m. duomenis palyginus su 2018 m., socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius mieste sumažėjo 11 šeimų, tokiose šeimose augančių vaikų skaičius 54 vaikais.

Žmonių gyvenimo gerovę rodo socialinę pašalpą gaunančių šeimų (asmenų) skaičiai, nes socialinė pašalpa mokama tik nepasiturintioms šeimoms (asmenims). Valstybės duomenų agentūros duomenimis, iš viso socialinę pašalpą 2022 m. gavo 1102 asmenys, o išmokėta suma socialinėms pašalpoms siekė 1 627,8 tūkst. Eur. Lyginant su 2018 m., socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičius sumažėjo 14,7 proc. Išmokėtų socialinių pašalpų suma padidėjo 19,3 proc (žiūrėti 3.5. pav.).

Nors nuo 2019 m. socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičius mažėja, tačiau 2022 m. socialinę pašalpą vis dar gavo apie 2,2 proc. miesto gyventojų. Dar vidutiniškai 3405 gyventojai 2022 metais gavo kompensacijas, tai reiškia, kad tiek asmenų gyveno skurdžiai ir jiems grėsė socialinė atskirtis. Tik darbo vietų kūrimas, profesinių įgūdžių tobulinimas ir verslumo skatinimas gali padidinti galimybes įsidarbinti ir užsidirbti sau ir šeimai pragyventi būtinų lėšų. Todėl tai turėtų tapti vienu prioritetinių miesto siekių.

Rodiklis / Metai	2018	2019	2020	2021	2022	2018 – 2022 m. pokytis, proc.
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	1292	1153	933	1089	1102	-14,7
Išmokėta socialinėms pašalpos, tūkst. Eur	1314	1176	1048	1556	1627	+19,3

3.5 pav. Socialinių pašalpų gavėjai ir sumos. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

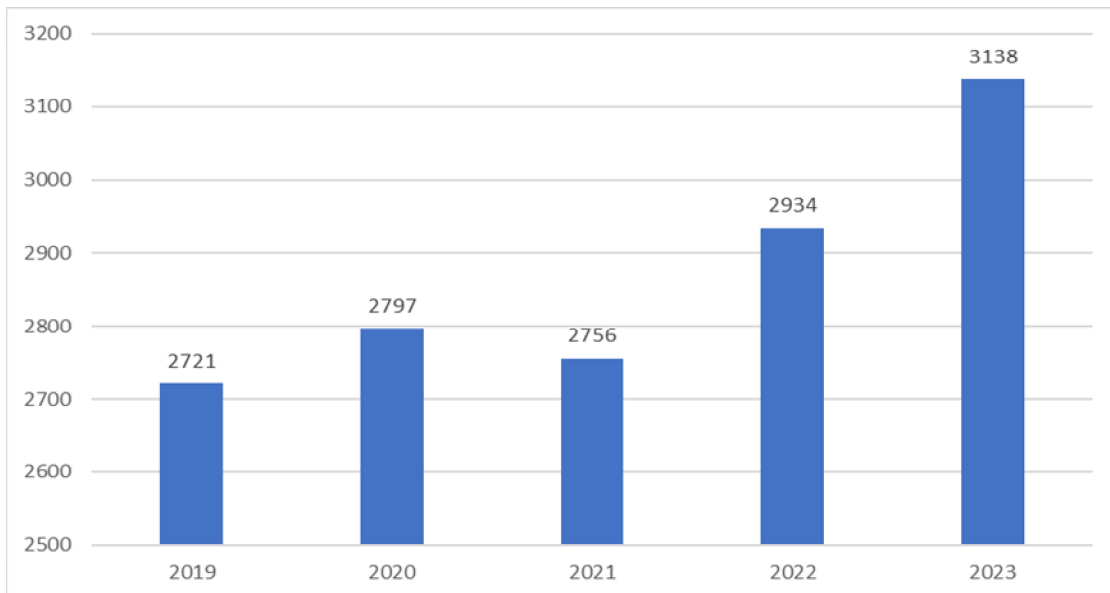
Lyginant su Lietuva (23 gavėjai), socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, Alytaus apskrityje (34 gavėjai) yra bene didžiausias, didesni skaičiai fiksuoti tik Panevėžio (35) ir Utenos (38) apskrityse. Tačiau Alytaus miesto rodiklis yra mažesnis nei šalies vidurkis ir siekia 21 gavėją. Didžiausi rodikliai apskrityje fiksuojami Lazdijų (75) ir Varėnos (43) rajonu savivaldybėse.

Ekonominė apžvalga. Alytaus miestas pasižymi giliomis pramonės tradicijomis, kurios pradėjo formotis XX a. viduryje. Stambiosios pramonės vystymasis skatino pakankamai sparčią pramonės plėtrą, o kvalifikuoti pramonės specialistai yra vienas išskirtinių Alytaus miesto bruožų. Alytaus miestas sulaukia investuotojų iš Suomijos, Norvegijos, Estijos, Rusijos, Jungtinės Karalystės, Danijos, Vokietijos, Italijos, Lenkijos, Jungtinių Amerikos Valstijų. Alytaus miestas pritraukia užsienio investicijas tiek dėl išvystytos pramonės ir kvalifikuotų specialistų bei dėl tokių priežasčių: patogi geografinė ir logistinė padėtis, laisvų žemės sklypų bei pastatų, tinkamų gamybinei veiklai, pasiūla; išvystyta žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvatų sistema; patrauklios pagrindinių paslaugų kainos.

Alytaus mieste 2023 m. pradžioje veikė 1 990 ūkio subjektų (2022 m. 1 901, t. y. stebimas 4,5 proc. augimas). Alytaus regiono lygmeniu Alytaus miestas vyrauja kaip daugiausia veikiančių ūkio subjektų turinti regiono dalis (iš viso Alytaus regione veikia 4 344 ūkio subjektai). Labiausiai išvystyti šie sektoriai: (1) didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; (2) kita aptarnavimo veikla; (3) transportas ir saugojimas; (4) apdirbamoji gamyba; (5) statyba.

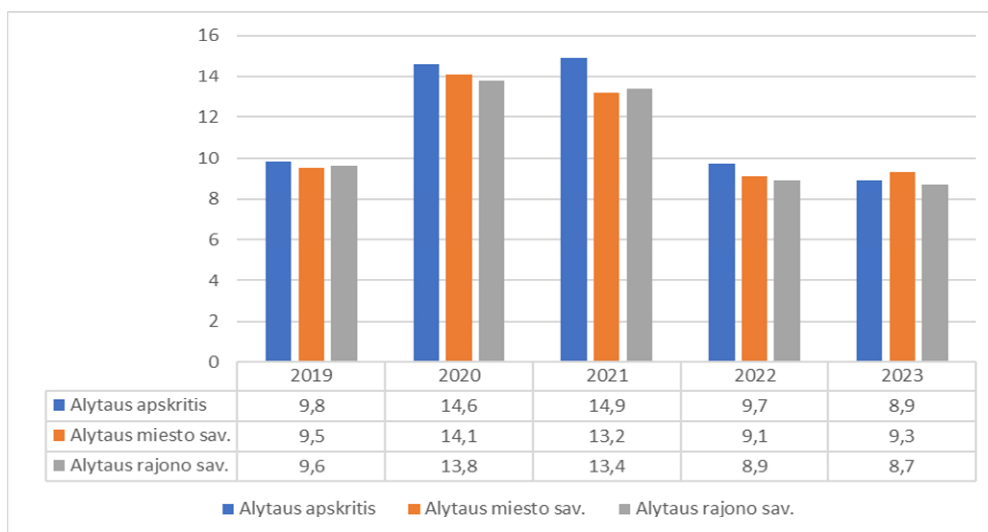
Alytaus miesto savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas. Alytaus mieste nėra labai stambių įmonių, turinčių 500 ir daugiau darbuotojų, tačiau veikia devynios, turinčios daugiau kaip 250 darbuotojų. Jos sudaro 0,6 proc. visų Alytaus mieste veikiančių įmonių. Pastaroji situacija atspindi ir bendrąsias Lietuvos tendencijas.

Didžioji dalis Alytaus miesto verslo objektų yra susitelkę keturiose miesto dalyse – pramonės zonose. Pagal suskirstymą yra 3 pramonės zonos ir 1 pramonės ir prekybos zona. Vadinasi, Alytus yra miestas, turintis potencialo mažinti nedarbo rodiklius ir didinti darbingo amžiaus neaktyvių gyventojų socialinę integraciją. SVV svarbą parodo ir veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus kaita Alytaus miesto savivaldybėje. Lyginant 2023 m. duomenis su 2019 metų duomenimis matomas 13,3 proc. augimas (žiūrėti 3.6 pav.). Siekiant išlaikyti esamas verslo pozicijas bei jas sustiprinti, tikslinga kompleksiskai investuoti į patrauklios aplinkos verslui kūrimą.

3.6 pav. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Alytaus mieste. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2023 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo įregistruoti 2988,9 bedarbiai (palyginimui 2019 m. – 3034,8). Palyginimui, Alytaus apskrityje, buvo registruoti 7 538,6 bedarbiai. Nedarbo lygis Alytaus miesto savivaldybėje 2023 m. siekia 9,3 proc., 2019 m. 9,5 proc. (t. y. 0,2 proc. mažėjimas). Palyginimui Alytaus apskrityje 2023 metais nedarbo lygis siekia 8,9 proc., o 2019 metais siekė 9,8 proc. ir sumažėjo 0,9 proc., kai tuo tarpu Alytuje tik 0,2 proc. (žiūrėti 3.7 pav.)

3.7 pav. Nedarbo lygis Alytaus mieste ir regione. Šaltinis: Užimtumo tarnyba

2022 metų liepos mėnesį pradėta įgyvendinti šalies užimtumo sistemos pertvarka, įsigaliojo Užimtumo įstatymo pakeitimas, kuriuo remiantis darbo rinkai nepasirengusiems asmenims suteiktas kitas – darbo rinkai besirengiančio asmens statusas. Tikimasi, kad tai padės užtikrinti kokybiškesnes paslaugas darbdaviams ir žmonėms, ieškantiems darbo, o dirbantys žmonės turės daugiau galimybių sustiprinti kompetenciją, mokytis, įgyti aukštą pridėtinę vertę kuriančią kvalifikaciją. Kiekvieno ilgalaikio bedarbio situacija yra sprendžiama individualiai, jiems teikiamos paslaugos, padedančios pasiruošti darbo rinkai, o priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų, prižiūrintiems artimuosius, turintiems skolų ar kitų socialinių problemų asmenims – 2022 m. 45 savivaldybėse jau buvo teikiama profesionali kompleksinė pagalba pagal specialų užimtumo modelį. Ilgalaikiams bedarbiams skiriamos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos, didinama socialinė integracija, socialinis savarankiškumas, motyvacija dirbti, profesinė kompetencija.

2022 m. įgyvendinant Užimtumo programą dalyvavo 22 darbdaviai: Alytaus mieste veikiančios viešosios ir biudžetinės įstaigos, nevyriausybines organizacijos, smulkiojo verslo įmonės, kurios pateikė paraišką dalyvauti paskelbtoje atrankoje. Tarp dalyvių ir socialines paslaugas teikiančios įstaigos, kuriose įdarbinti darbuotojai prisideda prie socialinių paslaugų prieinamumo didinimo miesto gyventojams. Įgyvendinant Užimtumo didinimo programą didinamas asmenų užimtumas, saviraiška ir integracija į visuomenę. Asmenys užsiėmę, dirba, tokiu būdu gerėja asmens motyvacija, mažėja socialinė atskirtis ir socialių paslaugų poreikis.

2022 m. valstybės biudžeto lėšomis finansuotas 48 asmenų įdarbinimas, savivaldybės biudžeto lėšomis įdarbinti 12 darbingo amžiaus asmenų su negalia ir 14 moksleivių/studentų. Programoje dalyvavo 22 darbdaviai. Iš valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų panaudota 165,6 tūkst. Eur, iš savivaldybės biudžeto lėšų – 51,2 tūkst. Eur. Iš viso programai įgyvendinti panaudota 216,80 Eur. Pasibaigus programai su 5 asmenimis darbdaviai sudarė neterminuotą sutartį, 6 asmenys įdarbinti pasibaigus programai.

Kaip buvo minėta, Alytaus mieste įgyvendinama įvairi iniciatyva, prisidedanti prie užimtųjų skaičiaus augimo, tačiau dažnai tokie veiksmai vyksta ir tęsiasi vis dar nepakanka lėšų. Taip pat trūksta finansavimo visuomenės iniciatyvai, kuri galėtų prisidėti prie gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimo siekiant paskatinti naujų darbo vietų kūrimą ar įgūdžių, reikalingų darbo rinkoje, gavimą.

Išduotų verslo liudijimų skaičius taip pat atskleidžia situaciją darbo rinkoje. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2022 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo išduoti 1746 verslo liudijimai, 2018 m. – 1983 verslo liudijimai. 2018–2022 m. laikotarpiu išduotų verslo liudijimų skaičius sumažėjo 12 proc. Tai leidžia daryti prielaidą, jog verslumo skatinimo iniciatyvos galėtų prisidėti prie išduodamų verslo liudijimų skaičiaus augimo. 2022 m. įregistruota 1327 individualių veiklų pagal pažymą, palyginimui 2018 metais - 1169 veiklos, stebimas 12 proc. augimas, kas leidžia daryti prielaidą, jog asmenys pakeitė veiklos rūšį.

Viešosios infrastruktūros apžvalga. Alytaus mieste išvystyta tiek pramonės, tiek socialinė ir kultūrinė infrastruktūra. Alytaus mieste švietimo paslaugas teikia 33 švietimo įstaigos (13 lopšelių-darželių, 2 pradinės mokyklos, 2 mokyklos-darželiai, 8 pagrindinės mokyklos, 4 gimnazijos, 3 neformaliojo švietimo įstaigos ir miesto pedagoginė psichologinė tarnyba). Taip pat mieste veikia 5 kultūros įstaigos.

Gyvenamasis būstų fondas Alytaus mieste augo (2,1 proc.) lėčiau nei vidutiniškai šalyje (5,2 proc.), 2021 m. pradžioje siekė 1 567,7 tūkst. kv. m. ir buvo mažiausias, palyginti su kitomis savivaldybėmis bei sudarė 1,6 proc. šalies rodiklio. Pagrindinis Alytaus miesto konkurencinis pranašumas turistiniame kontekste – teikiamų turizmo paslaugų pasiūlos įvairovė ir išskirtinumas. Konferencijų salių apžvalga rodo, kad Alytaus miesto savivaldybėje galimybės organizuoti dideles, tarptautinio lygio konferencijas kol kas ribotos, tačiau vietų pasiūla nedidelėms tarptautinėms bei nacionalinėms konferencijoms rengti yra pakankama. Esamomis aplinkybėmis Alytaus miesto rekreaciniai išteklių gėriaus atliepia vietos gyventojų gyvenamosios aplinkos kokybės poreikių tenkinimą nei jų turistinio potencialo išnaudojimą.

Pastaruoju laikotarpiu Alytaus mieste, kaip ir visoje šalyje, vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ugdymo programas skaičius augo, o priešmokyklinio ugdymo programas skaičius 1000-ai gyventojų viršijo šalies rodiklį. Ko pasėkoje 2019 m. 100 proc. nebuvo užtikrintas 1–3 metų vaikų ikimokyklinio ugdymo prieinamumas – šimtui vaikų teko 98 vietos. 2015–2019 m. laikotarpiu vaikų, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius mažėjo tiek Alytaus mieste, tiek visose lyginamose teritorijose. 2015–2019 m. laikotarpiu bendrojo ugdymo paslaugų rodiklis pasižymėjo nedidele augimo tendencija (3,5 proc.) bei viršijo šalies rodiklio dinaminę reikšmę (1,7 proc.). Alytaus m. bendrojo ugdymo mokyklas lankė 922 specialiųjų poreikių turintys mokiniai ko pasėkoje iškyla didesnis poreikis specialioms programoms ir didesniam pedagogų skaičiui. Palyginti su kitomis savivaldybėmis, 2015–2019 m. laikotarpiu Alytaus m. sav. neigiamas mokytojų pokytis buvo didžiausias. 2019 m. Alytaus m. sav. vienam mokytojui teko 14 mokinių, tai daugiau nei vidutiniškai šalyje (13 mokinių). 2019–2020 m. pedagoginių darbuotojų dalis tarp visų BUM darbuotojų Alytaus m. sav. buvo didesnė nei vidutiniškai šalyje ir didžiausia, palyginti su kitomis savivaldybėmis. Pedagoginių ir nepedagoginių darbuotojų santykis Alytaus miesto savivaldybėje buvo 66:34. Aktyviai įgyvendinami bendrojo ugdymo plėtotės, infrastruktūros projektai, kurių metu atnaujinamos mokyklos, gimnazijos, įstaigos aprūpinamos šiuolaikine įranga ugdymo procesui įgyvendinti. Visa tai didina bendrojo ugdymo mokyklų konkurencingumą, gerina švietimo sistemą Alytaus mieste. Alytaus miestas pasižymi didele neformalaus švietimo pasiūla ir įvairove. Tai neabejotinai lemia ir, palyginti su kitomis savivaldybėmis, aukštą mokinių aktyvumą neformalaus švietimo veiklose. 2021 m. Alytaus miesto savivaldybės neformaliojo švietimo galimybėmis naudojosi 68,9 proc. mokinių.

Pažymėtina, kad profesinio mokymo sektorius traukiasi sparčiau nei bet kuris kitas švietimo sektorius. Spartus profesinių mokinių skaičiaus mažėjimas daugiausiai susisijęs su bendrojo ugdymo mokyklas baigusiu mokinių emigracija studijuoti ir/ar dirbti į užsienio šalis. Alytaus miestas siekia tapti aktyviu akademinio miestu, todėl nuo 2020 m. rugsėjo mėn. keturios auštosios universitetinės mokyklos pradės vykdyti studijų programas Alytuje. Nuo 2008 m. Alytaus miesto savivaldybėje veikia Alytaus trečiojo amžiaus universitetas. Sporto organizacijose sportuojančiųjų skaičius, tenkantis 1 000-ii gyventojų, Alytaus mieste neženkliai (3,1 proc.) išaugo, Alytaus miesto sportininkai išsiskyrė sportuojančių moterų dalimi tarp visų sportuojančiųjų. Gerai išplėtotą sporto infrastruktūrą, Alytaus miesto savivaldybė nusileidžia kitoms savivaldybėms paruošę olimpinės rinktinės, olimpinės rinktinės kandidatų ir nacionalinės rinktinės narių skaičiumi. Alytaus kultūros centro renginių dalyvių ir lankytojų, tenkančių 1 000-ii gyventojų, skaičius išaugo 158,0 proc.. Keičiantis bibliotekų veiklos prioritetams, vienu svarbiausių bibliotekos veiklos vertinimo rodikliu tampa skaitmeninių paslaugų prieinamumas. Virtualių lankytojų bibliotekose skaičius, tenkantis 1 000-ii gyventojų, Alytaus Jurgio Kunčino viešojoje bibliotekoje 2019 m. siekė 214.

2022 m. Alytaus mieste sveikatos priežiūros paslaugas teikė keturios sveikatos priežiūros įstaigos pavaldžios Alytaus miesto savivaldybės administracijai. Didėsnis prisirašiusiųjų skaičius nei Alytaus miesto gyventojų skaičius rodo, kad prie pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų Alytaus mieste yra prisirašę ir kitų savivaldybių gyventojai. Šalyje užregistruotų susirgimų skaičius, tenkantis 1 000-ii gyventojų buvo 13,0 proc. didėsnis nei Alytaus miesto savivaldybėje. 2021 m. 10 tūkst. Alytaus miesto savivaldybės gyventojų teko 85,7 lovos stacionaruose (su slaugos ir palaikomojo gydymo lovomis) ir palyginti su 2019 m. išaugo 3,9 proc. Alytaus miesto savivaldybėje socialinių paslaugų poreikis patenkinamas 100 procentų. Alytaus miesto savivaldybėje socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, išaugo 17,2 proc., socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius didėjo 13,4 proc.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Mažiau galimybių turinčiam jaunimui užtikrinta infrastruktūra bendruomenės centre	1.	Nepakankamas socialinių paslaugų finansavimas savivaldybės biudžeto lėšomis
2.	Sociokultūrinių paslaugų išplėtotą pasiūlą	2.	Didelis socialinės paramos gavėjų skaičius
3.	NVO organizacijų turima projektų valdymo patirtis	3.	Nėra paslaugų kompleksiško negalią turinčių vaikų/jaunuolių šeimoms
4.	Smulkiam ir vidutiniam verslui palanki aplinka	4.	Mažas socialinio verslo įmonių skaičius
5.	Stiprios socialines paslaugas teikiančios NVO ir savivaldybės įstaigos	5.	Mažas savarankišką darbą pradėjusių socialiai pažeidžiamų asmenų skaičius
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Kurti atsakomybių, darbinį įgūdžių ugdymo programą mažiau galimybių turinčiam jaunimui	1.	Senstanti visuomenė ir didėjantis gyventojų skurdo lygis
2.	Pasitelkus NVO stiprinti bendruomenės narius per mokymus, konsultacijas, bendras iniciatyvas ir savanorystę	2.	Ekonominis nestabilumas ir didėjantis pašalpų gavėjų skaičius
3.	Socialinio recepto taikymas vienišiams, socialinėje atskirtyje gyvenantiems miesto senjorams	3.	Verslo neprisitaikymas prie sparčiai besivystančių technologijų ir AI atėjimas į rinką
4.	Teikti naujas socialines paslaugas negalią turintiems asmenims ir jų šeimos nariams (pvz. kaniterapija, hipoterapija ir pan.) ir stiprinti jau esamas (psichosocialinė pagalba, meno, miško, jogos terapijos ir pan.)	4.	Prastėjanti psichologinė ir fizinė gyventojų sveikata
5.	Kurti išmanios bendratėvystės centrą pasitelkus NVO, šeimos komisiją bei kitus suinteresuotus partnerius	5.	Motyvacijos pokyčiams, inovacijoms stygius
6.	Skatinti mentorystę kurtis naujiems socialiniams verslams bei socialinėms dirbtuvėms	6.	Nestabilus finansavimas naujoms socialinėms paslaugoms

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS
RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES**

1. TIKSLAS – Stiprinti aktyvią, tvarią ir paveikią socialinę aplinką Alytaus mieste

Alytaus miesto vietos plėtros strategijos kontekste visuomenės įsitraukimui į vietos problemų sprendimą didelę įtaką daro įvairių sričių (sveikatos, švietimo, kultūros ir kt.), o ypačingai socialinių, iniciatyvų plėtra bei ekonominės situacijos ir užimtumo gerinimas.

Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Alytaus miesto situacijos analizę, SSSG analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, siūlome socialinių paslaugų infrastruktūros bei ekonominės plėtros procesus skatinti įgyvendinant šiuos uždavinius:

- Plėtoti socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiant įvairių tikslinių grupių poreikius. Siekiama mažinti socialinę atskirtį ir didinti visuomenės įtrauktį. Taip pat mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją per socialinių paslaugų plėtojimą, neformalias bendruomenines iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas) bei neformalų ugdymą; sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą (Silpnybė 1), įtraukti mažiau galimybių turintį jaunimą. Planuojamos veiklos, skirtos socialinei atskirčiai mažinti, orientuotos į neįgalųjų ir jų šeimos narių socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę (Silpnybė 1, 3), mažiau galimybių turintį jaunimą (Silpnybė 1,2). Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (2,3), galimybėmis (2,3,4), sumažinant silpnības (1, 3) bei grėsmes (4,6).

- Skatinti Alytaus miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integraciją į darbo rinką. Šiuo uždaviniu skatinama įvairi iniciatyva, prisidedanti prie užimtųjų skaičiaus augimo (Silpnybė 2,5), nes dažnai tokie veiklai gyvuoti ir tęsti vis dar nepakanka lėšų. Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2023 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo įregistruoti 2988,9 bedarbiai (palyginimui 2018 m. – 3034,8). Palyginimui, Alytaus apskrityje, buvo registruoti 7 538,6 bedarbiai. Nedarbo lygis Alytaus miesto savivaldybėje 2023 m. siekia 9,3 proc., 2019 m. 9,5 proc. (t. y. 0,2 proc. mažėjimas). Palyginimui Alytaus apskrityje 2023 metais nedarbo lygis siekia 8,9 proc., o 2019 metais siekė 9,8 proc. ir sumažėjo 0,9 proc., kai tuo tarpu Alytuje tik 0,2 proc. Taip pat trūksta finansavimo visuomenės iniciatyvai, kuri galėtų prisidėti prie gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimo siekiant paskatinti naujų darbo vietų kūrimą ar įgūdžių, reikalingų darbo rinkoje, gavimą. Išduotų verslo liudijimų skaičius taip pat atskleidžia situaciją darbo rinkoje. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2022 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo išduoti 1746 verslo liudijimai, 2018 m. – 1983 verslo liudijimai. 2018–2022 m. laikotarpiu išduotų verslo liudijimų skaičius sumažėjo 12 proc. Tai leidžia daryti prielaidą, jog verslumo skatinimo iniciatyvos galėtų prisidėti prie išduodamų verslo liudijimų skaičiaus augimo. 2022 m. įregistruota 1327 individualių veiklų pagal pažymą, palyginimui 2018 metais - 1169 veiklos, stebimas 12 proc. augimas, kas leidžia daryti prielaidą, jog asmenys pakeitė veiklos rūšį. Planuojamos veiklos leis išnaudoti palankią aplinką (Stiprybė 4), ir mažinti galimas grėsmes (2,5)

- Skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą. Siekiama kurti bendruomenės užimtumą skatinančią aplinką. Susitikimų metu su miesto gyventojais ir verslo atstovais buvo išsakyti lūkesčiai ir galimybės patrauklių, inovatyvių, šeimoms ir bendruomenei skirtų, paslaugų, produktų kūrimą Alytaus mieste (Galimybė 6, Stiprybė 2). Strategijos įgyvendinimas leis išnaudoti atliktoje stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytas galimybes, t. y. išvystytas socialinis verslas (Stiprybė 2) gali turėti įtakos gyventojų verslumui, socialinio pokyčio matavimui bei prisidėti prie Alytaus miesto socialiai atsakingos bendruomenės. Vietos plėtros strategija siekiama kurti ir plėtoti socialinio ir ne tik verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Planuojama, kad socialinio verslo vystymas ir jo teigiami rezultatai darys socialinį poveikį Alytaus miesto pažeidžiamoms grupėms ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. esami ir sukurti socialiniai verslai rūpinsis socialiai pažeidžiamais bendruomenės nariais, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir socialines dirbtuves (Galimybė 6), arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 2,3,4), galimybėmis (Galimybė 1,2,6), sumažinant silpnības (Silpnybės 4,5) bei grėsmes (Grėsmė 1, 4,5). Strategijos tikslas įgyvendinti ir 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plane identifikuojamą problemą „Neužtikrinama gyvenimo kokybė gerinančių viešųjų paslaugų, atitinkančių gyventojų poreikius, kokybė ir prieinamumas“, ir giluminę priežastį „1.2. Nepakankamas sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumas ir įvairovė“, kuri aktuali ir Alytaus miestui, prie kurios sprendimo tikimasi prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos 1 tikslą. Alytaus miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimas prisidės prie šių 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plane numatytų tikslų įgyvendinimo: „1. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą“ ir „3. Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą“. Taip pat įgyvendinant numatytą Alytaus miesto VVG strategijos 1 tikslą bus prisidedama ir prie Alytaus miesto savivaldybės strateginiame plėtros plane užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo: „1.3. Vystyti gyventojų poreikius atitinkančias viešąsias paslaugas“, „2.2. Ugdyti gyventojų pilietiškumą ir bendruomeniškumą“ ir „2.3. Vystyti miesto potencialą“. Strategijos tikslas pasirinktas įvertinus teritorijos ir gyventojų esamą situaciją, poreikius ir galimybes bei grėsmes. Nustatyto tikslo įgyvendinimas sudarys galimybes pasinaudoti įvardintomis stiprybėmis, išnaudojant galimybes, mažinant silpnības ir grėsmes. Tikslą numatoma įgyvendinti iki 2029 metų kovo mėn.

TIKSLŲ 1 ALTERNATYVA	TIKSLŲ 2 ALTERNATYVA
<p>Tikslo 1 alternatyva – Stiprinti aktyvią, tvarią ir paveikią socialinę aplinką Alytaus mieste. Šis tikslas yra optimaliausias atsižvelgiant į 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau - Investicijų programos) 4.7 ir 4.9 uždavinius, numatytas veiklas, finansavimo galimybes ir Alytaus miesto gyventojų poreikius. Nustatyto tikslo įgyvendinimas sudarys galimybes pasinaudoti įvardintomis stiprybėmis, išnaudojant galimybes, mažinant silpnības ir grėsmes. Pasirinkta tikslo 1 alternatyva, kadangi ji apima kompleksinį požiūrį į socialinių inovacijų įgyvendinimą, įtraukiant įstaigas ir organizacijas, skatinant partnerystę. Taip pat didelis dėmesys skiriamas visuomenei, jos įtraukčiai ir iniciatyvų kūrimuisi.</p>	<p>Tikslo 2 alternatyva – Stiprinti aktyvias ir paveikias socialines paslaugas Alytaus mieste. Šis tikslas atliepia 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau - Investicijų programos) 4.7 uždavinį, jame numatytas veiklas, finansavimo galimybes, tačiau neatliepia IP 4.9 uždavinio, kadangi ši nors ir apima gyventojų socialinę integraciją per socialines, sociokultūrinės veiklas bei įsidarbinimo galimybių kūrimą, verslo kūrimą ir plėtrą, tačiau joje nėra numatytas socialinio verslo, kaip vienos iš verslo formų įgyvendinimas, taip sumažinant galimybes per verslų kūrimąsi ir plėtrą prisidėti prie teigiamų socialinių pokyčių Alytaus mieste kūrimo. Būtent dėl siauresnės apimties ši alternatyva atmetama.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	Siekiamą reikšmė (2029)
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje (procentai)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos (darbo vieta)	0	4
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategijas (pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus)	0	18

1.1 UŽDAVINYS – Plėtoti socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiančią įvairių tikslinių grupių poreikius

Šiuo uždaviniu siekiama per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, bendruomenines iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijos), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Socialinę riziką patiriančių šeimų narius bei socialinę pašalpą gaunančius asmenis būtina ir toliau stiprinti, ugdyti, atkurti tokių žmonių socialinius, darbinus gebėjimus ir įgūdžius, skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti socialinę atskirtį. Įvairaus amžiaus gyventojų įtrauktis ir aktyvumas pasireiškė teikiant socialines, sociokultūrinės, užimtumo paslaugas, organizuojant darbinį įgūdžių ugdymo užsiėmimus, susitikimus, mokymus, terapijas, konsultacijas, kūrybinės veiklos skatinimu skiriant ypatingą dėmesį mažiau galimybių turinčiam jaunimui, vyresnio amžiaus vienišiams, atskirtyje esantiems, žmonėms ir neįgaliesiems bei jų šeimoms. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (1,2,3), galimybėmis (1,2,3,4,5), sumažinant silpnybes (1,2,3) bei grėsmes (1,4,5,6). Uždavinys bus įgyvendinamas iki strategijos

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (skaičius)	0	0	2	3	3	2	2	0	12
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	40	80	70	70	30	0	290

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA

1.1 uždavinio alternatyva – Plėtoti socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiančią įvairių tikslinių grupių poreikius. Ši alternatyva atliepia suformuluotus SSGG teiginius, analizę. Alytaus mieste jau dabar yra gerai išplėtoti socialinių paslaugų infrastruktūra, todėl labai svarbu užtikrinti paslaugų prieinamumą ir tęstinumą. Ši alternatyva pasirinkta, nes leidžia išlaikyti esamas paslaugas, tačiau neužkerta kelio naujoms socialinėms iniciatyvoms ir veikloms.

1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA

1.1 uždavinio alternatyva – Diegti inovatyvias socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiančią įvairių tikslinių grupių poreikius. Ši alternatyva suformuluota aiškiai ir suprantamai, tačiau jos pasirinkimas suponuoja tik į naujų ar inovatyvių socialinių paslaugų diegimą, kas neleistų plėtoti ir stiprinti jau esamų paslaugų. Todėl ši alternatyva atmetama.

1.2 UŽDAVINYS – Skatinti Alytaus miesto gyventojų ekonominę aktyvumą ir integraciją į darbo rinką

Šiuo uždaviniu skatinama įvairi iniciatyva, prisidedanti prie užimtųjų skaičiaus augimo (Silpnybė 2,5), nes dažnai tokia veikla gyvuoti ir tęsti vis dar nepakanka lėšų. Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2023 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo įregistruoti 2988,9 bedarbiai (palyginimui 2018 m. – 3034,8). Palyginimui, Alytaus apskrityje, buvo registruoti 7 538,6 bedarbiai. Nedarbo lygis Alytaus miesto savivaldybėje 2023 m. siekia 9,3 proc., 2019 m. 9,5 proc. (t. y. 0,2 proc. mažėjimas). Palyginimui Alytaus apskrityje 2023 metais nedarbo lygis siekia 8,9 proc., o 2019 metais siekė 9,8 proc. ir sumažėjo 0,9 proc., kai tuo tarpu Alytuje tik 0,2 proc. Taip pat trūksta finansavimo visuomenės iniciatyvai, kuri galėtų prisidėti prie gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimo siekiant paskatinti naujų darbo vietų kūrimą ar įgūdžių, reikalingų darbo rinkoje, gavimą. Išduotų verslo liudijimų skaičius taip pat atskleidžia situaciją darbo rinkoje. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2022 m. Alytaus miesto savivaldybėje buvo išduoti 1746 verslo liudijimai, 2018 m. – 1983 verslo liudijimai. 2018–2022 m. laikotarpiu išduotų verslo liudijimų skaičius sumažėjo 12 proc. Tai leidžia daryti prielaidą, jog verslumo skatinimo iniciatyvos galėtų prisidėti prie išduodamų verslo liudijimų skaičiaus augimo. 2022 m. įregistruota 1327 individualių veiklų pagal pažymą, palyginimui 2018 metais - 1169 veiklos, stebimas 12 proc. augimas, kas leidžia daryti prielaidą, jog asmenys pakeitė veiklos rūšį. Planuojamos veiklos leis išnaudoti palankią aplinką (Stiprybė 4), ir mažinti galimas grėsmes (2,5). Uždavinys bus įgyvendinamas iki strategijos

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (skaičius)	0	0	1	3	2	1	1	0	8
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	10	25	10	10	10	0	65

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA

1.2 uždavinio alternatyva – Skatinti Alytaus miesto gyventojų ekonominę aktyvumą ir integraciją į darbo rinką. Ši uždavinio alternatyva skatina ne tik verslo kūrimą, tačiau ja siekiama ir įgūdžių, kompetencijų, motyvacijos

1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA

1.2 uždavinio alternatyva – Skatinti Alytaus miesto gyventojų savarankišką veiklą. Ši uždavinio alternatyva, lyginant su pasirinktu uždaviniu, per siaurai apibrėžia galimas veiklas, todėl pilnai neatitinka identifikuotų poreikių

suteikimo tikslinės grupės atstovams. Alternatyva aiškiai nurodoma, jog siekiama padidinti gyventojų aktyvumą ir jų galimybes integruotis į darbo rinką, o ne tik skatinti tai, t.y. siekiama dvejojimo poveikio: didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir kartu didinti galimybes gyventojams integruotis ir išsilaikyti darbo rinkoje kuriant ilgalaikį poveikį. Taip pat tikslu paliekama galimybė ekonominį aktyvumą didinti sudarant sąlygas užsiimti savarankiška veikla ar kurti verslą.	bei Investicijų programos 4.7 uždavinio, jame numatytų veiklų. Ši alternatyva skatina tik savarankišką gyventojų užimtumą, tačiau neatliepia kitų tikslinės grupės poreikių, todėl yra atmetama.
--	--

1.3 UŽDAVINYS – Skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą

Šiuo uždaviniu siekiama kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas visai Lietuvai, ne išimtis ir Alytus. Tikimasi, kad socialinis verslo strategijos įgyvendinime bus viena pagrindinių priemonių daranti socialinį poveikį (Silpnybės 4,5), t.y. socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Alytaus miesto pažeidžiamoms grupėms, padės spręsti jų problemas ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Strategijos įgyvendinimo metu pagal šį uždavinį planuojama supažindinti visuomenę su socialinio verslo iniciatyvų kūrimu, palaikyti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą. Uždavinys bus įgyvendinamas iki strategijos pabaigos.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės)	0	0	0	1	2	1	0	0	4
2	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslom kūrimui ir plėtrai	0	0	0	1	2	1	0	0	4
3	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0	0	0	1	2	1	0	0	4

1.3 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA

1.3 uždavinio alternatyva - skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą. Ši alternatyva pasirinkta, nes ji apima ne tik paramą dar neišplėtotai verslo formai - socialiniam verslui, bet ir identifikuoja, kad bus remiami socialinio verslo projektai, kurie spręš miesto bendruomenei aktualias socialines problemas.

1.3 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA

1.3 uždavinio alternatyva - Verslo skatinimas ištraukti į socialinės atskirties grupių poreikių užtikrinimą. Ši uždavinio alternatyva, lyginant su pasirinktuuoju uždaviniu, siauriau apibrėžia galimas tikslines grupes ir veiklas, todėl neatitinka identifiкуotų poreikių bei Investicijų programos 4.9 uždavinio, jame numatytų veiklų, todėl šį alternatyva atmetama.

asmenims		Iš viso veiksmui:	0	0	83 054,20	166 109,40	152 266,70	83 054,20	81 423,25	0,00	565907,75
1.2 UŽDAVINYS - Skatinti Alytaus miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integraciją į darbo rinką											
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	23 255,00	69 765,00	46 510,00	23 255,00	23 253,23	0,00	186 038,23
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	4 103,81	12 311,43	8 207,62	4 103,81	4 103,61	0,00	32 830,28
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	4 832,39	14 497,17	9 664,79	4 832,39	4 827,41	0,00	38 654,15
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	32 191,20	69 765,00	46 510,00	23 255,00	0,00	0,00	257 522,66
1.2.1. Verslumą skatinančių iniciatyvų vykdymas ir jauno verslo stiprinimas.	Veiksmo vykdytojai: Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	23 255,00	69 765,00	46 510,00	23 255,00	23 253,23	0,00	186 038,23
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	4 103,81	12 311,43	8 207,62	4 103,81	4 103,61	0,00	32 830,28
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	4 832,39	14 497,17	9 664,79	4 832,39	4 827,41	0,00	38 654,15
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	32 191,20	96 573,60	64 382,41	32 191,20	32 184,25	0,00	257 522,66
1.3 UŽDAVINYS - Skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą											
		Europos socialinis fondas +	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	62 755,50	125 511,00	62 755,50	0,00	0	251022,00
		LR valstybės biudžetas	0	0	0	11 074,50	22 149,00	11 074,50	0,00	0	44298,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	13 039,04	26 078,09	13 039,04	0,00	0	52156,17
		Privačios lėšos	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00
		Iš viso uždaviniui:	0	0	0	86869,04	173738,09	86869,04	0	0	347476,17

1.3.1. Socialinio verslo kūrimas ir plėtra, atliepiant bendruomenės poreikius	Veiksmo vykdytojai: Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	62 755,50	125 511,00	62 755,50	0,00	0,00	251022,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	11 074,50	22 149,00	11 074,50	0,00	0,00	44298,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	13 039,04	26 078,09	13 039,04	0,00	0,00	52156,17
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmai:	0	0	0,00	86869,04	173738,09	86869,04	0	0	347476,17

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	594858,48	0,00	0,00	83255,00	189765,00	156510,00	83255,00	82073,48	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	251022,00	0,00	0,00	0,00	62755,50	125511,00	62755,50	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	149273,03	0,00	0,00	14692,01	44562,33	49768,32	25766,51	14483,86	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	175753,07	0,00	0,00	17298,39	52469,21	58597,88	30337,43	17050,16	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	169176,09	0,00	0,00	16651,00	50504,09	56404,20	29202,10	16414,70	0,00
LR valstybės biudžetas	29854,61	0,00	0,00	2938,40	8912,47	9953,66	5153,30	2896,77	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 369 937,28
Europos socialinis fondas +	594 858,48

Europos regioninės plėtros fondas	420 198,09
LR valstybės biudžetas	179 127,64
Savivaldybės biudžeto lėšos	175 753,07
Privačios lėšos	0,00

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Rengiant strategiją, jau 2022 metų birželio-liepos mėnesiais buvo organizuoti 7 susitikimai su seniūnaisiais ir bendruomenių nariais (pridedama skelbimo tekstas su datomis ir seniūnaitijų vietomis, dalyvių sąrašai), siekiant kuo plačiau pristatyti bendruomenei strategijos rengimo eigą, išdiskutuoti tikslus, planuojamas veiklas, siekiamus rezultatus. Tikslas - informuoti bendruomenės narius kuo arčiausiai jos gyvensimos teritorijos atliepiančių socialinius iššūkius bei aptariant socialinio verslo kūrimo galimybes, siekiant pamatuoti socialinį poveikį miesto bendruomenėje. Susitikimų metu buvo identifikuotos tikslinės grupės ir galimos projektų idėjos:

Jaunimo savanorystės skatinimas teikiant socialinės integracijos paslaugas vienišiams senjorams

Kūrybingumo skatinimas ir savanorystė (vaikai+jaunimas+senjorai)

Kaniterapija socialinėje atskirtyje esantiems vaikams ir jaunuoliams

Darbinių įgūdžių formavimas linkusiems nusikalsti vaikams ir jaunimui pasitelkiant mentorius, psichologus

Sociokultūrinės paslaugos ir socialinė integracija mažiau galimybių turinčiam jaunimui

Atsakomybių ugdymo namai linkusiam nusikalsti jaunimui

Socialinių paslaugų kompleksinis teikimas ir įtraukties skatinimas atskirtyje esantiems senjorams

Socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimas vienišiams senjorams (socialinis receptas)

Relaksacijos terapijos ir socialinių darbuotojų konsultacijos socialiai pažeidžiamiems asmenims

Atokvėpio paslaugų teikimas negalią turintiems asmenims

Bendruomeninių paslaugų teikimas skirtingų poreikių turintiems socialiai pažeidžiamiems asmenims (vieniša mama/tėtis + vaikas;

darbinis užimtumas socialinėse dirbtuvėse; psichosocialinė pagalba negalią turinčių asmenų šeimoms nariams)

Išmanios bendratėvystės centras (smurto artimoje aplinkoje, moterų ir vyrų lygybės temomis mokymai, konsultacijos)

Savipagalbos grupės globėjams (itėviams, rūpintojams), įskaitant sociokultūrinės paslaugas

Mentorystės paslaugos naujo socialinio verslo kūrimui

Socialinis verslas socialinėse dirbtuvėse, įdarbinant negalią turinčius jaunuolius

2023 m. spalio-lapkričio mėnesiais vyko pakartotiniai susitikimai seniūnaitijose, pristatant parengtą strategiją, tikslą, uždavinius,

finansavimo šaltinius (<http://www.alytusvvg.lt/>; <https://www.facebook.com/alytausvvg>).

Nuo 2023 m. rugpjūčio 29 iki rugsėjo 8 dienos buvo vykdoma gyventojų apklausa. Dalyvavo 101 respondentas. Daugiau kaip 34

respondentai atsakė, kad daugiausia dėmesio ir lėšų, siekiant spręsti socialinę riziką patiriančių asmenų problemas turi būti skiriama:

Sociokultūrinių paslaugų užtikrinimui (edukacijos, stovyklos, grupiniai užsiėmimai ir pan.), Verslumo skatinimui, Jaunimo ir vaikų

užimtumui; 23 respondentai - Darbo vietų kūrimui, Verslumo skatinimui, Psichologinės pagalbos teikimui; 17 respondentų - Jaunimo ir

vaikų užimtumui, Tarpininkavimo ir informavimo paslaugos ir pagalba įdarbinant (informacija apie darbo vietas, profesinis orientavimas,

motyvavimas imtis aktyvios veiklos); 15 - Verslumo skatinimui, Tarpininkavimo ir informavimo paslaugos ir pagalba įdarbinant

(informacija apie darbo vietas, profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos ir kt.), Pagalba jaunoms šeimoms. Į klausimą

"Kaip manote, kuri gyventojų grupė patiria didžiausią socialinę atskirtį Alytaus mieste?" 50 respondentų atsakė- žmonė su negalia, 25

senjorai, vieniši asmenys, 14 skurdą patiriančios šeimos.

Į klausimą "Kaip manote, kokios priežastys lemia, jog tam tikri asmenys patiria socialinę atskirtį?" dauguma respondentų įvardijo:

Šeimoje ar artimoje aplinkoje matytas ir iš kartos į kartą perduodamas pavyzdys; Asmeninės savybės ir įpročiai bei Motyvacijos dirbti

ir/ar mokytis stoka.

2023 m. lapkričio 22 d. Alytaus miesto vietos veiklos grupės direktorė Alytaus miesto 2024-2029 m. vietos plėtros strategijos projektą

pristatė jungtiniame Alytaus miesto savivaldybės neįgaliųjų reikalų komisijos ir Alytaus miesto savivaldybės šeimos komisijos posėdyje

(pridedamas posėdžio protokolas).

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingas Alytaus miesto VVG direktorius, kuris atskaitingas VVG valdybai. VVG valdyba bus kasmet informuojama apie strategijos įgyvendinimo eigą, pasiektus rezultatus, išskylančius iššūkius.

Strategijos įgyvendinimui ir projektų atrankai bus taikomi horizontalieji principai - partnerystės ir atvirumo, lyčių lygybės, nediskriminavimo ir jaunimo dalyvavimo. Šie principai bus taikomi ir atrenkant veiksmų/projektų vykdytojus. Atrankos komisijoje dalyvaus socialiniai-ekonominiai partneriai: vietos valdžios atstovai, nepriklausomi ekspertai, seniūnaičiai, jaunimo atstovai.

Horizontaliojo principo „lygios galimybės visiems“ taikymas užtikrina, kad visiems asmenims, nepaisant jų lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, pilietybės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, sveikatos būklės, socialinės padėties, amžiaus, seksualinės orientacijos ar kitų bruožų, būtų užtikrintos vienodos teisės ir galimybės naudotis projektų metu sukurtomis arba teikiamomis socialinėmis, sociokultūrinėmis ir kitomis paslaugomis, socialinio verslo infrastruktūra, ir kitomis priemonėmis, dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Įgyvendinant Alytaus miesto vietos plėtros strategijos uždavinius ir rengiant projektus, privaloma bus atsižvelgti į neįgaliųjų, moterų ir vyrų, skirtingų amžiaus grupių, tautinių mažumų ir kitų galinčių patirti diskriminaciją grupių poreikius ir numatyti lygių galimybių principą įgyvendinančias priemones bei rodiklius. Siekiant sustiprinti horizontaliųjų principų taikymą sprendimų priėmimo procese, VVG teikiamus projektus pareiškėjai privalės vertinti darnaus vystymosi, inovatyvumo ir lygių galimybių poveikio vertinimo požiūriais, siekdami nustatyti jų galimą poveikį horizontaliųjų principų įgyvendinimui.

Partnerystės ir atvirumo principas bus vertinamas partnerių atrankos atvirumo, partnerių įsitraukimo į projekto veiklas, partnerių įtakos socialiniam poveikiui, partnerių gebėjimams ir motyvacijai kartu su pareiškėju įgyvendinti projektą, skirtą pažaidžiamoms miesto grupėms.

Alytaus miesto vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka bus patvirtinta miesto VVG valdyboje, užtikrinant, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir ši informacija būtų pateikiama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir viešinama ne rečiau kaip kartą per metus.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra bus aptarta su miesto VVG valdyba ir bus įvertinant pasirinktą procesą teikiama, LR VRM administruojančiam padaliniui. Strategijos pakeitimų inicijavimo teisę turi administracijos direktorius, sprendimus dėl pakeitimų: strategijos rodiklių keitimas, lėšų perskirstymas tarp uždavinių, teisės aktų pasikeitimas, ne dažniau kaip kas pusę metų priims VVG valdyba ir teiks VRM.